

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS
Proudly South African

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/ NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

GEOGRAFIE V1

MEI/JUNIE 2025

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

NASIENBEGINSELS VIR GEOGRAFIE- NSS NOVEMBER 2024 EN NSS/SC JUNIE 2025

Die volgende nasienbeginsels is ontwikkel om nasien in alle provinsies te standaardiseer.

MERK

- ALLE vrae MOET gemerk word, ongeag of dit korrek of verkeerd is
- Waar die maksimum punte vir 'n spesifieke vraag toegeken is, plaas 'n oor die res van die teks om aan te dui dat die maksimum punte behaal is. M
- Wanneer die korrekte antwoord meer as een keer vir dieselfde vraag gegee word R
- 'n Duidelike, netjiese regmerkje moet gebruik word: ✓
 - As EEN punt toegeken word, moet EEN regmerkje gebruik word: ✓
 - As TWEE punte toegeken word, moet TWEE regmerkies gebruik word: ✓✓
 - Die regmerkje moet geplaas word by die FEIT waar 'n punt toegeken word
 - Regmerkies moet KLEIN gehou word, aangesien verskillende lae moderering kan plaasvind
- Verkeerde antwoorde moet met 'n duidelike, netjiese kruis gemerk word: ✕
 - Gebruik MEER as een kruisie oor 'n paragraaf/besprekingstylvrae om aan te dui dat alle feite oorweeg is
 - MOENIE 'n streep deur 'n verkeerde antwoord trek nie
 - MOENIE die verkeerde feite onderstreep nie

Vir die volgende aksiewoorde is EEN-woord antwoorde aanvaarbaar: **lys, noem, identifiseer**

Vir die volgende aksiewoorde moet 'n VOLLEDIGE sin geskryf word: **beskryf, verduidelik, evalueer, ontleed, Stel voor, onderskei, definieer, bespreek, waarom, hoe**

Die volgende aksiewoorde moet binne sy konteks gelees word om te bepaal of 'n EEN-woord antwoord of VOLLE sin vereis word: **verskaf, wat, tabuleer en gee**

LET OP DIE VOLGENDE

- As die nommering verkeerd is of weggelaat word, solank die volgorde van antwoorde op vrae gevolg word, kan kandidaat gekrediteer word
- Spelfoute, indien herkenbaar, ken die punte toe mits die betekenis korrek is.
- Wees sensitief vir die sin van 'n antwoord, wat op 'n ander manier gestel kan word
- Op vrae waar 'n letter die aanvaarde antwoord is, maar die leerder die werklike antwoord neerskryf - ken die punte toe.
- Daar sal addisionele riglyne vir die nasien van sekere vrae wees.

TOTAAL EN OORDRAG VAN PUNTE

- Elke subvraag moet opgetel word
 - Vrae in Afdeling A het vyf onderafdelings, dus vyf sub-totale per vraag word vereis. Afdeling B het drie onderafdelings en drie subtotale.
 - Onderafdelingstotale moet in die regterkantse kantlyn geskryf moet word en onderstreep moet
 - Subtotale moet leesbaar geskryf word
 - Laat ruimte om gemodereerde punte op verskillende vlakke in te skryf
- Tel subtotale op en dra totaal oor aan die linker boonste kantlyn langs die vraagnommer
- Oordrag totaal na omslag van antwoordboek

30

VRAAG 1

1.1.1 A (Suid-Atlantiese Hoog) (1) ✓

1.1.2 B (Kalahari High) (1) ✓

1.1.3 B (Suid-Indiese) (1) ✗

2

1.2.1 Smeltende sneeu ✓

1.2.2 Mond ✗

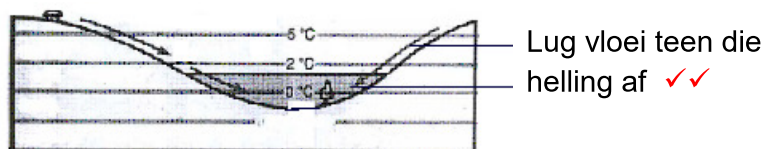
1.2.3 Derde orde ✓

2

1.3.1 Katabatiese ✗

1.3.2 1 kom gedurende die dag voor terwyl 2 snags voorkom ✓✓

1.3.3 Koue lug rol af in die vallei en vorm 'n inversie ✓✓

6

1.4.1 Vorm van voorste konkaaf ✗

Steil helling van front ✓

1.4.2 Warm lug ondergrawe die koue lug ✗

1.4.3 Lug agter die kouefront is kouer as die lug voor. Koue lug beweeg vinniger as warm lug voor dit. Koue front haal die warm voorkant in. ✓✓✓✓

7

1.5.1 (a) 'n Rivier wat net heeljaar vloei ✗

(b) Die rivier kanaal is wyd ✗

(c) Gereeldheid van reënval en die grondtipe waaroor die strome vloei. ✓✓✓✓

1.5.2 Gauteng en die Oos-Kaap ✗

1.5.3 Die koste van voedselproduksie sal toeneem, want dit is duur om gesuiwerde water te koop. Boere sal meer chemikalieë moet koop om water te suiwer. Chemikalieë kos baie en dit sal produksiekoste verhoog. Dit sal duur wees om water te suiwer vir gebruik in elektrisiteitsopwekking. Hierdie koste sal by elektrisiteitspryse ingesluit word. Koste sal die prys van elektrisiteit tydens produksie verhoog. Daar sal minder skoon water wees om hidro-elektrisiteit op te wek. (M)

13

AFDELING A: KLIMAAT EN WEER EN GEOMORFOLOGIE**VRAAG 1: KLIMAAT EN WEER**

1.1	1.1.1	A (1)		
	1.1.2	C (1)		
	1.1.3	C (1)		
	1.1.4	A (1)		
	1.1.5	D (1)		
	1.1.6	C (1)		
	1.1.7	D (1)		
	1.1.8	C (1)	(8 x 1)	(8)
1.2	1.2.1	Z (1)		
	1.2.2	Y (1)		
	1.2.3	Y (1)		
	1.2.4	Y (1)		
	1.2.5	Y (1)		
	1.2.6	Z (1)		
	1.2.7	Y (1)	(7 x 1)	(7)

- 1.3 1.3.1 Ooswaarts (1) (1 x 1) (1)
- 1.3.2 Die middelbreedtesikloon word deur die westewinde gedryf (2)
 Waarom Die sikloon ontstaan in die westewind gordel (2)
 in hierdie [ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
 rigting
- 1.3.3 Die koue lug sny onder die warm lug in (2)
 Verklaar Die warm lug word vinnig opgelig (langs die koue front) (2)
 swaar Lei tot vinnige afkoeling van lug (2)
 reënval by A as (Vertikale) kondensasie vind plaas (2)
 koue Vorming van cumulonimbuswolke (2)
 front [ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
 nader
- 1.3.4 **WEERTOESTANDE**
 Paragraaf. Swaar reënval/donderstorms
 Verduide Sterk/rukwinde
 Iik hoe Sneeu
 verskillende Lae temperature
 weerstoets Weerlig
 tande Bewolkte toestande
 geassosieer met Frontale mis
 koue Frontale mis
 front 'n Hael
 negatiewe [MOET AAN 'N IMPAK GEKOPPEL WORD]
 impak op NEGATIEWE IMPAK
 toeriste in die W- Buitelugaktiwiteite word gekanselleer (aanvaar voorbeelde) (2)
 Kaap sal Voorkom dat seevaartuie see toe gaan en toeriste-aktiwiteite opskort
 hê (aanvaar voorbeelde) (2)
 F+K Oorstromings van toeriste-aantreklikhede/kusgebiede (aanvaar
 voorbeelde) (2)
 Skort vlugte op wat daartoe lei dat toeriste finansiële verliese ly (2)
 Vervoerroetes na toeristebestemmings gevaarlik (aanvaar voorbeelde)(2)
 Buitelugaktiwiteite gevaarlik vir toeriste (aanvaar voorbeelde) (2)
 Toeriste word siek (2)
 Swak sigbaarheid verhoog ongelukke vir toeriste (2)
 Massabewegings (aanvaar voorbeelde) sal gevaarlik wees vir toeriste (2)
 Kragonderbrekings kan akkommodasiefasiliteite beïnvloed (aanvaar
 voorbeelde) (2)
 [ENIGE VIER - WEERTOESTANDE EN IMPAKTE] (4 x 2) (8)
 [INDIEN SLEGS KWALIFISEERDERS GENOEM WORD, WORD GEEN
 PUNTE TOEGEKEN NIE]

INSTRUKSIES VIR DEELMERK

- Swaar reënval/donderstorms (1)
 Sterk/rukwinde (1)
 Sneeu (1)
 Lae temperature (1)
 Weerlig (1)
 Bewolkte toestande (1)
 Frontale vog/mis (1)
 Hael (1)

[MAKSIMUM VIER PUNTE]

- 1.4 1.4.1 Kloksgewyse sirkulasie (van lug rondom die oog) (1) (1 x 1) (1)
- 1.4.2 Oog (1) (1 x 1) (1)
- 1.4.3 (Bo-lug) Konvergensie/akkumulasie van lug bo die oog (2)
 Waarom daal lug in area A 'n Drukgradiënt word geskep (hoër druk bo die oog) (2)
 Lug bo die oog is koud en dig (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 1.4.4 (1) (1 x 1) (1)
[ROTASIE MOET KLOKSGEWYS WEES]
- 1.4.5 Vinnige verdamping/opheffing van warm lug oor warm oseane (2)
 Verduidelik die vorming van hoëdigheidswolke by B Intense opwaartse lugstrome/konveksiestrome/sterk drukgradiënt vind plaas by B (2)
 Vinnige afkoeling van lug (2)
 Dit sal vinnige (vertikale) kondensasie bevoordeel (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 1.4.6 Kus-erosie (aanvaar voorbeelde) sal plaasvind (2)
 Beskryf natuurlike (fisiese) omgewing skade geassosieer met die stortreën soos oor land beweeg Gronderosie sal op die land plaasvind (2)
 Massabewegings (aanvaar voorbeelde) verander die landskap (2)
 Hervorming van die kuslyn (2)
 Habitatte sal vernietig word (aanvaar voorbeelde) (2)
 Voedselkettings/Voedselwebbe word vernietig (aanvaar voorbeelde) (2)
 Biodiversiteit sal verminder word (aanvaar voorbeelde) (2)
 Besoedeling van waterbronne (aanvaar voorbeelde) (2)
 Verslikking van riviere (2)
 Verhoogde uitloging van voedingstowwe (2)
[ENIGE DRIE] (3 x 2) (6)
- 1.5.1 Warm, droë winde wat van die binneland (af teen die platorand) na die kus waai (2)
 Wat is Bergwinde **[KONSEP]** (1 x 2) (2)
AANVAAR
 Warm, droë winde (1)
 Waai van die binneland (af teen die platorand) na die kus (1)
- 1.5.2 (Kalahari) Hoogdruksel (1)
 Noem Twee Kus-laagdruksel (1) (2 x 1) (2)
- 1.5.3 Dit ondergaan verhitting veroorsaak deur die adiabatiese proses (1)
 Waarom verhoog temp. van Jhb tot Durban Dit verhit met ongeveer 1 °C per 100 meter soos dit daal (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

1.5.4 35 °C (2) (1 x 2) (2)

1.5.5 Hoër lugtemperatuur (2)

Waarom is die gevaar van wegholbrande groter in die dag by bergwinde
 Groter hoeveelheid verdamping/droog plantegroei uit (2)
 Lae relatiewe humiditeit (droë lug) verhoog die moontlikheid van brande (2)
 Meer menslike aktiwiteite (aanvaar voorbeelde) vind plaas wat 'n brand kan begin (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

1.5.6 Droë (winderige) toestande beskadig gewasse/weiveld (2)

Verduidelik
ik
waarom
 bergwinde met laer landbou produksie geassosieer word
F+K
 Droë (winderige) toestande sal gronderosie veroorsaak (2)
 Hoë temperatuur veroorsaak dat vee/gewasse verdor/sterf (2)
 Sterk winde blaas brande aan wat plaasgrond/infrastruktuur vernietig (2)
 Wegholbrande wat met bergwinde geassosieer word, dood vee /beskadig gewasse (2)
 Hoë temperatuur veroorsaak hittestres wat werkersproduktiwiteit verminder (2)
 Verhoogde verdamping verminder voginhoud van grond (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

[INDIEN SLEGS KWALIFISEERDERS GENOEM WORD, WORD GEEN PUNTE TOEGEKEN NIE]

INSTRUKSIES VIR DEELMERK

Droë (winderige) toestande (1)
 Hoë temperatuur (1)
 Sterk winde (1)
 Ontwikkeling van wegholbrande (1)
 Verhoogde verdamping (1)
[MAKSIMUM TWEE PUNTE]

[60]

VRAAG 2: GEOMORFOLOGIE

- 2.1.1 A (1)
- 2.1.2 C (1)
- 2.1.3 B (1)
- 2.1.4 A (1)
- 2.1.5 A (1)
- 2.1.6 C/D (1)
- 2.1.7 C (1)
- 2.1.8 C (1) (8 x 1) (8)
- 2.2 2.2.1 Z (1)
- 2.2.2 Z (1)
- 2.2.3 Y (1)
- 2.2.4 Z (1)
- 2.2.5 Z (1)
- 2.2.6 Y (1)
- 2.2.7 Z (1) (7 x 1) (7)
- 2.3 2.3.1 Afsetting (1) (1 x 1) (1)
- 2.3.2 Beide vertak in kleiner kanale (2)
 Noem Albei het sandeilande (2)
 EEN fisiese Die snelheid van die rivier is laag (2)
 ooreen Vlak stroomkanaal (2)
 koms Albei het 'n wye rivierkanaal (2)
 tussen Albei riviere ervaar laminêre vloei (2)
 gevlegte strome +
 deltas **[ENIGE EEN]** (1 x 2) (2)
- 2.3.3 Die gradiënt is geleidelik (2)
 Gee Die spoed van die rivier neem af (2)
 TWEE Laer dravermoë van die water (2)
 redes (Verhoogde) afsetting/bodemlading (2)
 waarom Laminêre vloei oorheers (2)
 gevlegte Wier stroomkanaal (2)
 strome Vlak stroomkanale (2)
 algemeen in **[ENIGE TWEE]** (2 x 2) (4)
 benede
 loop is

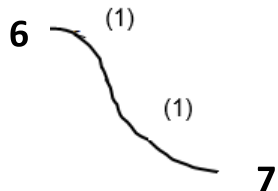

- 2.3.4 Minder slik/sediment neergelê (2)
 Waarom
 vorm
 deltas
 nie in alle
 riviere
 nie
 Sterk seestrome/getywerking (2)
 Sommige riviere het 'n steil helling by die mond (2)
 Diep kontinentale vloer (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 2.3.5 Hulle verskaf vrugbare grond vir gewasverbouing (2)
Verdui
delik
waarom
 deltas v
 landbou
 geskik is
F+K
 Gelyk grond maak voorsiening vir die gebruik van masjinerie (2)
 Toegang tot watervoorsiening vanaf die vertakkingskanale vir besproeiing (2)
 Vertakkingskanale skep vervoerroetes vir landbouprodukte (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
[INDIEN SLEGS KWALIFISEERDERS GENOEM WORD, WORD GEEN PUNTE TOEGEKEN NIE]
- INSTRUKSIES VIR DEELMERK**
 Vrugbare grond (1)
 Gelyk grond (1)
 Watervoorsiening (1)
 Vervoerroetes (1)
[MAKSIMUM TWEE PUNTE]
- 2.4 2.4.1 Rivier sny/erodeer terugwaarts deur die waterskeiding (2)
 Terugwa
 artse
 erosie
 Erosie in die rigting van die bron (2)
 Rivier verleng vanaf die bron (2)
[KONSEP- ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 2.4.2 Die steiler gradiënt (1)
 EEN faktor
 terugwaarts
 erosie
 bevorder
 Vloei op 'n laer vlak (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)
- 2.4.3 Dit het die hoofwater van stroom B onderskep (2) (1 x 2) (2)
- 2.4.4 Na die roof-elmbaog is daar minder watervloei/verminderde dra vermoë (2)
 Riviergruis
 in windsaal
 Sediment word neergelê (2) (2 x 2) (4)
- 2.4.5 Verhoogde erosie (2)
Verdui
delik
hoe die
 fluviale
 prosesse
 na
 stroomroof
 in A sal
 verander
F + K
 Vertikale erosie neem toe (2)
 Laterale erosie neem toe (2)
 Vervoer sal vermeerder (2)
 Afsetting sal verminder (2)
[ENIGE DRIE] (3 x 2) (6)

2.5	2.5.1	Myn-chemikalieë (aanvaar voorbeelde van die bron) (1)		
	TWEE	Mynafval (1)		
	maniere	Mynhope (1)		
	waarop	Oppervlak-afloop (1)		
	myne	Insypeling vanaf mynhope (1)		
	riviere	[ENIGE TWEE]	(2 x 1)	(2)
	besoedel			
	2.5.2	'maagsiektes'(1)		
	Haal	'verhoogte kankerrisiko' (1)		
	aan	[ENIGE EEN]	(1 x 1)	(1)
	2.5.3	Dit (riviersisteem) kan besoedel word (2)		
	Verduid	Die pH-vlak kan verander/suur/giftig (aanvaar voorbeelde) (2)		
	ellik	Eutrofikasie vind plaas/Meer alge in die water (2)		
	negatie	Watergehalte sal afneem (2)		
	we	Verminder die rivier se dra vermoë (2)		
	impak	Biodiversiteit word verminder (2)		
	van	Voedselkettings/voedselwebbe word vernietig (2)		
	mynbou	Habitatte word vernietig (2)		
	op	[ENIGE TWEE]	(2 x 2)	(4)
	rivierstel			
	sel			
	2.5.4	Neem omgewingsbeamptes in diens (2)		
	<u>Paragraaf</u>	Verbeterde afvalbestuur (aanvaar voorbeelde) (2)		
	<u>Stel</u>	Onderhou/verbeter mynbou-infrastruktuur (aanvaar voorbeelde) (2)		
	maatreëls	Implementeer monitoring/toetsing (2)		
	voor wat	Ontwikkel behandelingstechnologieë (aanvaar voorbeelde) (2)		
	<u>mynbou</u>	Neutraliseer die suurwater (2)		
	<u>maatskap</u>	Gebruik van bioafbreekbare (minder skadelike) chemikalieë (2)		
	<u>pye</u> kan	Rehabiliteer mynhope (aanvaar voorbeelde) (2)		
	impliment	Buffergebiede om riviere te beskerm (aanvaar voorbeelde) (2)		
	eer om	Toegang tot mediese hulp (2)		
	impak v.	Opvoeding van werkers/gemeenskap (aanvaar voorbeelde) (2)		
	waterbe	Bewusmakingsveldtogte (aanvaar voorbeelde) (2)		
	soedeling	Bou slykdamme om water in te pomp (2)		
	op	[ENIGE VIER]	(4 x 2)	(8)
	riviere			
	en			
	mense			
	te			
	bestuur			
				[60]
		TOTAAL AFDELING A:		120

AFDELING B

VRAAG 3: GEOGRAFIESE VAADIGHED EN TEGNIEKE

- 3.1 3.1.1 C (1) (1 x 1) (1)
- 3.1.2 B (1) (1 x 1) (1)
- 3.1.3 **Ware afstand = Kaartafstand x Kaartskaal**
 Lengte van damwal (m) 0,6 (1) cm x 500 (Speling 0,5 - 0,7) cm
 = 300m (1) (Speling 250m – 350m) (2 x 1) (2)
- 3.1.4 24 x 9' = 216'/3° 36' (1)
 Magnetiese deklinasie 21° 43' + (1) 3° 36'
 25° 19' Wes van Ware Noord (1) (3 x 1) (3)
- 3.1.5 Ruwe dwarsdeursnit van 6 tot 7

 1 punt vir konvekse helling
 1 punt vir konkawe helling (2 x 1) (2)
- 3.1.6 Daar is 'n konvekse helling (1)
 Geen intersigbaarheid (Aanvaar: daar is 'n hindernis/kruin) (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)
- 3.2 3.2.1 Katabaties (1) (1 x 1) (1)
- 3.2.2 Koue lug daal teen helling af (2) (1 x 2) (2)
- 3.2.3 (a) 8 (1) (1 x 1) (1)
 Gee bewys vir die lae verdampings tempo in gebied
 (b) Dit is 'n beboude gebied (2)
 Dit bestaan uit kunsmatige oppervlakte/minder plantegroei (aanvaar voorbeelde) (2)
 Dreinerings (infrastruktuur) kanaliseer water weg (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 3.2.4 Dit is 'n natuurreservaat verklaar (2)
 Dit is 'n bewaringsgebied verklaar / bufferskepping van gebied (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

3.2.5	(a) Meander / kronkel(1)	(1 x 1)	(1)
	(b) Binne (oewer) (1)	(1 x 1)	(1)
	(c) Daar vind afsetting plaas (2)	(1 x 2)	(2)
3.3	3.3.1 Verskillende data lae inligting (met spesifieke temas) wat bo-op mekaar geplaas word (2) [KONSEP]	(1 x 2)	(2)
	3.3.2 Vervoer/Paaie/Brug (1) TWEЕ Geboue (1) infrastruk Damwal (aanvaar standhoudende water/dam) (1) turele lae Kommunikasietoring (1) [ENIGE TWEЕ]	(2 x 1)	(2)
	3.3.3 Versameling van inligting van die aarde van 'n (vertikale) afstand af (sonder kontak met die aarde) (2) [KONSEP]	(1 x 2)	(2)
	3.3.4 In staat om inligting uit ontoeganklike gebiede te verkry (aanvaar voorbeelde) (2) Hoe sal Reddingspogings sal vinnig wees (aanvaar voorbeelde) (2) afstand Noodpersoneel sal minder risiko's kan neem (2) waarne Noodpersoneel sal minder risiko's kan neem (2) ming die Deurlopende monitering sal lei tot effektiewe optrede (2) noodhulp Inligting sal gereeld opgedateer word (2) peroneel Identifiseer gebiede met 'n hoë risiko vir oorstromings (2) <u>help</u> Stel 'n vroeë waarskuwingstelsel in plek (2) i.g.v. [ENIGE EEN] oorstroming ing v Boesma nrvier	(1 x 2)	(2)
TOTAAL AFDELING B:			30
GROOTTOTAAL:			150